

Projectsteun beeldende kunst en/of vormgeving en digitaliseringsprojecten

Wijziging van de regeling voor financiële ondersteuning van een project op het gebied van de beeldende kunst en/of vormgeving en nieuwe tijdelijke regeling voor financiële ondersteuning van digitaliseringsprojecten ten behoeve van de toegang tot het Nederlands cultureel erfgoed

De Mondriaan Stichting, Stimuleringsfonds voor beeldende kunst, vormgeving en museale activiteiten, kan projecten op het gebied van de beeldende kunst en/of vormgeving financieel ondersteunen. Hiertoe bestaat een regeling voor financiële ondersteuning waarin criteria en voorwaarden zijn opgenomen om voor financiële ondersteuning in aanmerking te komen. In deze regeling wordt nu onder het kopje *Beoordeling van een aanvraag* het volgende toegevoegd:

– de vraag of het project naar verwachting direct of indirect bijdraagt aan het stimuleren van de publieke belangstelling voor beeldende kunst of vormgeving

en aan de aspecten die bij de beoordeling worden betrokken:

– de vraag of voldoende aandacht wordt besteed aan de bekendmaking, marketing en publiciteit van/voor het project. Er moet hiervoor expliciet aandacht zijn en er moeten hiertoe voldoende middelen beschikbaar zijn. De volledige regeling kan worden opgevraagd bij de Mondriaan Stichting.

Tijdelijke regeling voor financiële ondersteuning van digitaliseringsprojecten ten behoeve van de toegang tot het Nederlands cultureel erfgoed

Inleiding

De informatie- en communicatietechnologie (ICT) biedt spectaculaire nieuwe mogelijkheden voor zowel registratie als presentatie van collecties en voorwerpen behorende tot ons openbare culturele erfgoed. Met de digitale ontsluiting van het erfgoed kunnen deze collecties zowel op elkaar afgestemd worden, als openbaar toegankelijk en zichtbaar gemaakt worden. Het publiek kan via de nieuwe technologieën toegang krijgen tot de collecties die een verborgen bestaan leiden in depots of in minder

publiekstoegankelijke instellingen. Om te bevorderen dat collecties digitaal ontsloten worden heeft de Staatssecretaris van Cultuur voor het jaar 1999 f 1,75 miljoen ter beschikking gesteld. De Mondriaan Stichting werd verzocht f 6 ton van deze gelden te verdelen ter stimulering van projecten die door middel van de nieuwe informatie- en communicatietechnologie ons erfgoed voor zowel brede bevolkingslagen als het onderwijs en de wetenschap toegankelijk maken. De digitalisering van het erfgoed is daarbij een vereiste.

De f 600.000,- is alleen voor het jaar 1999 beschikbaar. Wel is het de bedoeling dat ook in de jaren daarna een bijdrage voor deze vorm van openbaarmaking van het cultureel erfgoed zal volgen. Hiermee krijgen de projecten die in 1999 worden ondersteund een 'experimenteel' karakter, en zullen deze projecten na 1999 worden geëvalueerd. Op basis van de ervaringen opgedaan bij de verdeling van de gelden in 1999 zullen toekomstige doelen en middelen worden vastgesteld.

Doelstelling

Het digitaliseren van het erfgoed is een middel. Met het ondersteunen hiervan wordt beoogd ons erfgoed voor een breed publiek laagdrempelig toegankelijk te maken of beschikbaar te stellen voor onderwijs en wetenschap. De nieuwe informatie- en communicatietechnologieën bieden mogelijkheden hiertoe. De digitalisering van het erfgoed is een vereiste om verspreiding en overdracht via deze media mogelijk te maken.

Hoogte van het budget

Naast de beschikbaar gestelde f 600.000,- heeft de Mondriaan Stichting besloten f 250.000,- van de gelden van de ondersteuningscategorie 'Afstemming Collectie Nederland' bij het ICT-budget te voegen. Dit brengt het budget bestemd voor digitalisering van het erfgoed in totaal op f 850.000,-. Met een budget van deze omvang verwacht de Mondriaan Stichting slechts een zeer beperkt aantal projecten te kunnen ondersteunen.

Wie kunnen een aanvraag doen

Instellingen uit de hele erfgoedsector kunnen een aanvraag doen: de musea, de archieven, de monumenten, de archeologie- en de academische erfgoed sector inclusief de universiteitsbibliotheken. Een aanvraag kan worden gedaan door erfgoed behorende instellingen, door overkoepelende erfgoedorganisaties, en door instanties die zich inzetten ten behoeve van het erfgoed. Over het algemeen ondersteunt de Mondriaan Stichting 'de patiënt' en niet 'de dokter'. Dit betekent dat organisaties die zich bezighouden met informatie- en communicatietechnologie, zeg maar de 'digitaliseerders' zelf, doorgaans geen aanvraag kunnen doen.

Uitgangspunten

Omdat de gelden vooralsnog alleen voor 1999 beschikbaar zijn, en de hoogte en doelstelling van het toekomstig budget afhankelijk zijn gesteld van de conclusies van een evaluatie van de besteding van deze middelen, moeten de projecten die in 1999 ondersteund worden een kortlopend karakter hebben en snel resultaat hebben. De aanvragende instellingen zijn dus bij voorkeur in hun voornemens en planning al een eind op de digitale weg. Daarnaast moeten de doelstellingen en verwachte resultaten van de te ondersteunen projecten ten behoeve van de evaluatie toetsbaar zijn. Dit kan inhouden dat het gebruik van de (digitale) informatie door de beoogde doelgroepen meetbaar moet zijn en dat het project voorziet in de 'monitoring' van het gebruik. De voorkeur gaat uit naar projecten die door erfgoed-instellingen gezamenlijk worden ingediend. Hiermee kan tevens de afstemming van collectie-ontsluiting worden bevorderd. Zo mogelijk gaat er een voorbeeldwerking van de te ondersteunen projecten uit, in de zin dat de uitgevoerde projecten mogelijkheden bieden voor latere aansluiting door instellingen die aanvankelijk niet in staat waren aan het project deel te nemen.

De voor de digitalisering van het erfgoed gekozen systemen en standaarden op het gebied van hard- en software moeten voorzover van toepassing com-

patibel zijn, zowel met elkaar als met het reeds bereikte op dit gebied. Daarbij dient, wederom voorzover van toepassing, ook met internationale standaarden rekening gehouden te worden. Het onderhoud en beheer van publiekstoegankelijke ICT-systemen en -netwerken zullen een aanpassing in de organisatie van de aanvragende instelling vereisen. In instellingen waar hier niet over nagedacht is en waar geen plannen voor bestaan zullen dergelijke projecten weinig kans van slagen hebben. De inbedding van de nieuwe systemen in de organisatie is dus een wezenlijk onderdeel van het project.

Soorten projecten

De te ondersteunen projecten kunnen in de voorwaardescheppende sfeer liggen of gericht zijn op de feitelijke digitalisering en publiekstoegankelijk maken van erfgoedbestanden, bijvoorbeeld op het Internet. Bij projecten in de voorwaardescheppende sfeer valt te denken aan de ontwikkeling van ICT-standaarden of aan methoden of stappenplannen om de geautomatiseerde collectiegegevens op een aantrekkelijke en eventuele interactieve manier publiekstoegankelijk te maken via het Internet. Haalbaarheidsstudies voor grote gezamenlijke digitale ontsluitingsprojecten ten behoeve van een breed publiek of het onderwijs behoren ook tot de mogelijkheden in de voorwaardescheppende sfeer. Bij de projecten die feitelijke digitalisering behelzen wordt de prioriteit gegeven aan projecten die de toegankelijkheid voor het brede publiek of de educatieve ontsluiting voor het onderwijs ten doel hebben. Bij projecten die op het onderwijs zijn gericht dient sprake te zijn van samenwerking met onderwijsinstanties en een op de vraag van het onderwijs afgestemde uitwerking. Omvangrijke digitaliseringsprojecten, zeker wanneer het gaat om samenwerkingsprojecten met een groot aantal partners, zullen niet binnen een jaar gerealiseerd kunnen worden. Soms is het echter mogelijk om binnen grote projecten deelprojecten af te zonderen met een eigen, van het grote project afgeleide doelstelling en waarvan de te verwachten resultaten meetbaar zijn. Dergelijke deelprojecten kunnen eveneens voor ondersteuning worden voorgedragen.

Voorwaarden

De aanvragende instelling(en) moet(en) een nationaal belang vertegenwoordigen evenals het erfgoed of de collecties waarop de aanvraag betrekking heeft. De Mondriaan Stichting zal een project slechts gedeeltelijk ondersteunen. Er moet sprake zijn van een substantiële co-financiering van betrokkenen en andere fondsen of sponsors. Uit de mate van co-financiering blijkt wat het maatschappelijk draagvlak van het project is en hoeveel prioriteit de betrokken instellingen aan het project hechten. De kosten van vaste personeelsleden en de aanschaf van computer-hardware worden niet ondersteund. Wel kan de personele inzet van de deelnemende erfgoed-instellingen en de aanschafkosten van computer-hardware op de begroting zichtbaar worden gemaakt als onderdeel van de eigen bijdrage. Opleiding en bijscholing is van ondersteuning uitgesloten. Voor het overige is het Algemeen Reglement van de Mondriaan Stichting van toepassing.

Aspecten van de beoordeling

Naast de hiervoor genoemde uitgangspunten, spelen bij de beoordeling van de aanvragen de volgende overwegingen een rol: de reikwijdte van het project; de cultuurhistorische waarde van het te ontsluiten erfgoed; de uitvoerbaarheid van het project in een korte periode; de toetsbaarheid van de projectdoelstellingen en -resultaten; de mate waarin het project navolging kan verwachten; de mate waarin het project bevorderend is ten aanzien van afstemming van collecties en collectie-ontsluiting; de mate waarin het project is opgezet in samenwerking met en/of afgestemd op het onderwijs; de mate waarin de aanvragende instelling structureel heeft voorzien in het beheer en de onderhoud van de systemen of netwerken ten behoeve waarvan de digitalisering worden uitgevoerd.

Procedure

Omdat het toepassingsgebied van deze regeling breed is en vrij veel instellingen momenteel met de voorbereiding of uitvoering van ICT-projecten bezig zijn, terwijl het budget zeer beperkt is, verwacht de Mondriaan Stichting een grote 'overvraag'. Wij zullen lang niet alle aanvragen kunnen honoreren. Om het aanbod te kunnen overzien, en om tot

een afgewogen keuze te komen, zullen wij alle aanvragen tegelijkertijd beoordelen en over alle aanvragen tegelijkertijd beslissen. Over de aanvragen zal de Mondriaan Stichting zich laten adviseren door een eenmalige (ad hoc) commissie van deskundigen. Bij de advisering zal ook de Vereniging Digitaal Erfgoed Nederland worden betrokken. De aanvragen dienen voor 1 juni 1999 in ons bezit te zijn. De Mondriaan Stichting streeft naar een behandelingstermijn van maximaal drie maanden na 1 juni 1999.

Bij de regeling hoort een checklist voor informatie die een aanvraag moet bevatten.

Deze regeling is een deelregeling als bedoeld in het Algemeen Reglement van de Mondriaan Stichting. Dit Algemeen Reglement is verkrijgbaar bij de Mondriaan Stichting.

Voorwaarden en criteria voor het verkrijgen van ondersteuning voor deelname van galeries aan internationale kunstbeurzen is opgenomen in de genoemde regelingen. De regeling kan worden opgevraagd bij de Mondriaan Stichting, Jacob Obrechtstraat 56, 1071 KN Amsterdam, telefoonnummer 020-6762032.

Mondriaan Stichting, april 1999.